

Nieuws uit Zuidoost-Brabant: Afdeling Velpe-Mene

20 reservaatprojecten, 1 projectnummer: 3997

In de gemeenten Bierbeek, Boutersem, Hoegaarden, Tienen en Glabbeek is er een intense reservatenwerking uitgebouwd rond een 20-tal reservaatprojecten met een gezamenlijke oppervlakte beheerd natuurgebied van meer dan 300 ha. Een compleet overzicht vind je op www.velpe-mene.be. Rond elk van de gebieden is er een reservatenteam actief. Onder deze gebieden zijn er een aantal met een uniek karakter, zoals het Koebos-Langenbos op de grens van Bierbeek en Pellenberg, het blauwgrasland van het Zwartbos (Bierbeek), de Snoekengracht (Boutersem) met zijn duizenden orchideeën, de Hoegaardse valleien waar orchideeënrijke graslanden in ontwikkeling zijn. Verder zijn we nog actief in de Getevallei zowel ten noorden als ten zuiden van Tienen, en hebben we reservaatprojecten in de Velpevallei in Vissenaken en Glabbeek.

300 ha en 20 projecten in een tiental jaren tijd: die komen er niet vanzelf maar door een doorgedreven inspanning van vele mensen die hier natuur voor iedereen willen waarmaken.

Ook in 2003 is er onverdroten verder gewerkt aan de uitbouw van de gebieden. Dit jaar werden reeds 18 ha bijkomend verworven.

- Aan het Koebos kon recent het Langenbos, 8 ha Europees Habitatgebied, toegevoegd worden met prachtige elzenbroekbossen en graslanden die kort bij de blauwgraslanden liggen.
- De 6000 brede orchissen van de Snoekengracht staan niet alleen: in 2002-2003 kon het reservaat met een 10 –tal ha uitgebreid worden in de vallei van de Vondelbeek tot de kop van het Kautemveld. Ook het cultuurhistorische monumentje van de Sint-Luciakapel maakt nu deel uit van de Snoekengracht.
- De vallei van Mene en Jordaan en het Rosdel konden met verschillende percelen worden uitgebreid. Deze reservaten met groeiplaatsen van bleek bosvogeltje, bergnachtorchis, donderkruid en vele andere zeldzame soorten, en gelegen in een prachtig landschap, zijn niet alleen van streek- maar ook van Vlaams belang. Voor alle natuurontwikkelaars in heel Vlaanderen zijn ze een voorbeeld van hoe kan gewerkt worden aan nieuwe natuur zonder getuinier.
- Percelen in de Velpevallei die een 'groene kanteling' van de ruilverkaveling Vissenaken kunnen mee waarmaken, werden in 2002 en 2003 verworven in Breisem en in de omgeving van de Paddenpoel.
- In Roosbeek werd een perceel verworven waarop een prachtige hoogstamboomgaard zal hersteld worden. Ook in het aansluitende terrassenlandschap ter hoogte van Kumtich kon een project gestart worden.
- In 2002 werd nog 14 ha verworven in Meldertbos, waar we een synthese willen maken tussen natuur en cultuur.

Eén van de bepalende factoren om reservaatprojecten te kunnen opzetten, is de restfinanciering die nodig is om de aankopen te kunnen realiseren. Door de afdeling worden al jaren grote inspanningen geleverd om elk jaar een bedrag aan restfinanciering van 7.500 à 10.000 euro (300.0000 à 400 000 BEF) op het project 3997 van het reservatenfonds samen te brengen. Een hele inspanning voor een afdeling die samen met de afdeling Gete-Velpe binnen het dunst bevolkte gedeelte van het Oost-Brabantse werkgebied ligt. Een extra impuls aan giften is absoluut nodig om het aankoopprogramma te kunnen voortzetten.

Voor de 20 projecten binnen de 5 gemeenten van de afdeling Velpe-Mene is er maar één projectnummer: nl 3997. Giften worden gestort op rekening 293-0212075-88 van het reservatenfonds Natuurpunt met vermelding: project 3997 Velpe-Mene. Giften vanaf Euro 30 geven aanleiding tot een fiscaal attest. Uw gift kan heel wat natuur redden. Doen dus!

Foto's

Foto 1 : (onder foto Koebos –Langenbos) : Het Koebos is een Europees Habitatgebied op de grens van Bierbeek, Lubbeek en Boutersem. In 2003 kon het met 8 ha van het aangrenzend Langenbos worden uitgebreid. Giften op project 3997 Velpe-Mene. 20 reservaatprojecten: één nummer

Foto 2 (Snoekengracht) : De Snoekengracht met zijn 6000 orchideeën is niet alleen het oudste Oost-Brabantse Reservaat (1976); dit jaar kon het reservaat plots aanzienlijk uitbreiden tot een oppervlakte van meer 23 ha. Alleen dank zij jullie giften voor de restfinanciering van de aankopen is dit mogelijk. Giften op project 3997. Velpe-Mene: 20 reservaatprojecten: één nummer.

Foto 3: (Bleek bosvogeltje in het Hoegaardse): In het Hoegaardse werd naar Vlaamse normen op grote schaal aan natuurontwikkeling gedaan op een reeks kalkhoudende flanken. En met wat een resultaat! Massaal bloeiend bleek bosvogeltje, bergnachtsorchis, donderkruid, aardaker, velden marjolein en ander fraais in een zeer aantrekkelijk landschap. Ook het akkerbeheer gaf ons unieke soorten zoals groot spiegelklokje. De reservaten Mene-Jordaan en Rosdel konden te samen met het Meldertbos ook in 2002 en 2003 aanzienlijk uitgebreid worden. Die uitbreiding ondersteunen kan door giften op project 3997 Velpe-Mene: 20 reservaatprojecten: één nummer.

Foto 4: (Paddenpoel- Velpevallei): Paddenpoel –Velpevallei ligt midden in de ruilverkaveling Vissenaken. Ook hier wordt gewerkt - zij het moeizamer dan in de Mene-Jordaanvallei - aan de uitbouw van een grote eenheid natuur Rozendaalbeek-Velpevallei-Paddenpoel (totaal nu 22 ha). In 2003 konden tot nu toe een 4-tal ha verworven worden waardoor die 'grote eenheid natuur ' in de Velpevallei steeds meer een onmiskenbaar gegeven vormt waar de ruilverkaveling niet omheen kan. De Paddenpoel is een prachtig blauwgrasland met blauwe knoop. In de vallei broeden een tweetal koppels wulpen. Ondersteunen kan door giften op project 3997 Velpe-Mene: 20 reservaatprojecten: één nummer.

Groene RUP Hoegaardse Valleien einde openbaar onderzoek 30 mei

De Vlaamse overheid heeft zich tot taak gesteld om het natuurgebied in Vlaanderen uit te breiden met 38000 ha. Het is in dit kader dat er een groene RUP 'Hoegaardse valleien' werd vastgesteld. Een RUP (ruimtelijk uitvoeringsplan) komt overeen met een vroegere gewestplanwijziging. Bij deze RUP werden de Hoegaardse valleien met de Schoorbroekbeek, het Rosdel en de Mene en Jordaan omgezet van agrarisch gebied naar natuurgebied. Deze groene bestemming komt quasi volledig overeen met de bestaande reservaatpercelen die binnen de Hoegaardse valleien aan Natuurpunt in het kader van de ruilverkaveling Hoegaarden toebedeeld werden, aangevuld met wat in het structuurplan van de ruilverkaveling Willebringen binnen de valleigebieden van Mene-Jordaan, Bosbeek, Fonteinbeek, Jordaanbeek en Pertseveld opgenomen is als natuur- en natuurontwikkelingsgebied.

Totaal onverwacht ontstond er rond deze bestemmingswijziging toch nog een hele, nutteloze heisa, die grotendeels het gevolg is van het tekortschieten op vlak van gepaste voorlichting en informatie vanwege de Vlaamse overheid. Daardoor kregen enkele 'fantaisisten' de kans om met allerlei onjuiste beweringen ongerustheid te scheppen met de bedoeling hier achteraf politieke munt uit te slaan. Zo stond in een pamflet dat bus aan bus besteld werd in de betrokken straten, een boel onzin te lezen, o.a. dat de woningen grenzend aan het groengebied gingen onteigend worden en dat er een bufferzone gold van 500 meter rond het natuurgebied. In werkelijkheid valt er geen enkele woning binnen de groene RUP en is er geen sprake van een bufferzone van 500m. In plaats van een bedreiging vormt de nabijheid van planologisch beschermd natuurgebied voor de omwonenden een garantie voor een rustige en groene omgeving, die resulteert in een duidelijke meerwaarde van hun huizen op de immobiliënmarkt.

Dit voorval bewijst nogmaals dat de overheid een goede voorlichting moet geven en geen veelheid van plannen over de mensen heen mag storten zonder toelichting en communicatie. Belangrijkste voordeel van deze groene RUP is dat het landschap in de Molenstraat en de Laurentiusstraat achter de kerk van Meldert nu landschappelijk open blijft en niet verder volgebouwd wordt. Alleszins een verbetering van de leefkwaliteit en van het landschap voor de bewoners van Meldert, en in het bijzonder voor de twee straten in kwestie.

Ruilverkavelingnieuws

Willebringen: eindstreep 'onderzoek naar het nut' in zicht

We zijn al aan de zoveelste versie van het ontwerp van eindadvies in de Coördinatiecommissie toe, die enkel uit ambtenaren en vertegenwoordigers van de landbouw bestaat. Op basis van dit eindadvies moet de minister beslissen of de ruilverkaveling al dan niet 'nuttig' is en dus doorgang kan vinden.

T.a.v. de laatste voorstellen heeft Natuurpunt nog krachtig gepleit voor het behoud van de kasseiwegen in de omgeving van de historische site van de linde van Overhem, voor het behoud van meer trage wegen en voor structurele maatregelen om sluijverkeer te verhinderen. Natuurpunt houdt vast aan de realisatie als natuurgebied van het terrassenlandschap in de omgeving van de spoorweg van Kumtich. Ook aan de 'gebruikers' van trage wegen werd gedacht en dit m.n. tussen Willebringen en Hoksem en in Willebringenbos.

Steeds duidelijker begint het besef door te dringen dat een ruilverkaveling noch voor natuur, noch voor landschap noch voor landbouw nog hoeft. Alleszins blijven we bij onze stelling dat Natuurpunt geen vragende partij is voor deze ruilverkaveling. Indien ze uiteindelijk toch gedragen wordt door de landbouw en de gemeenten, dan kan ze voor ons maar doorgaan als ze ook meerwaarden voor natuur en landschap schept, en meer dan nu het geval is. Dat betekent o.a dat ze rekening houdt met trage en onverharde wegen en het nutteloze sluijverkeer en de verstoring in heel het landelijke gebied voorkomt. Natuurpunt is er trouwens van overtuigd dat de realisatie van wat nu als natuur- en natuurontwikkelingsgebied in de valleien aangeduid is, ook zonder ruilverkaveling kan gerealiseerd worden en in de komende ruimtelijke plannen alleszins als dusdanig zal opgenomen worden. De belangrijkste meerwaarde van de ruilverkaveling voor natuur en landschap zou kunnen zijn dat natuur ook op de flanken van de valleien en d.m.v. stroken op het plateau duurzaam zou kunnen versterkt worden. Maar juist daar stelt zich de vraag of dit wel ooit van plan naar realisatie zal komen.

Ruilverkaveling Vissenaken: processie van Echternach

Terwijl de ruilverkaveling Willebringen nog in onderzoek is, is de ruilverkaveling Vissenaken in uitvoering. Het blijkt uiterst moeilijk te zijn om wat in het structuurplan op vlak van natuur en landschap opgenomen is, op het terrein waar te maken. Ook het uitwerkingsplan voor natuurversterking in de vallei stukt. Binnen de Commissie van Advies (niet het beslissingscomité) zijn we vertegenwoordigd door Jan Dermauw en Pieter Abts, die moeten opboksen tegen grootschalige drainage van natuurwaardige percelen, tegen nieuwe, bijkomende verhardingen van wegen die door de vallei lopen en waarvoor geen verharding opgenomen was in het structuurplan. Het meest teleurstellende is echter dat de groeven Nelissen, waar de Europees belangrijke rugstreeppad voorkomt en die als natuurontwikkelingsgebied in het goedgekeurde structuurplan opgenomen is, tot nu toe niet als dusdanig gerealiseerd wordt. Meer zelfs, ondanks het feit dat het gewestplan van deze groeven recent natuurgebied maakte, wordt er in Tienen weer druk gespeculeerd om ze middels het stedelijk ruimtelijk beleid terug om te zetten naar bedrijvzone. Ondenkbaar dat een ruilverkaveling hieraan meedoet en haar eigen goedgekeurd structuurplan links laat liggen! Natuurpunt blijft waakzaam en beschouwt het als haar rol en opdracht om binnen deze ruilverkaveling éénduidig op te komen voor de versterking van natuur, voor de versterking van landschapselementen en bufferzones, voor maatregelen die de erosie en wateroverlast tegengaan en voor de trage wegen. Onze ervaringen met het goedgekeurde structuurplan Vissenaken zijn van dien aard dat ze ons scepticisme tegenover het instrument ruilverkaveling nog verder aanwakkeren.

Activiteitenkalender Velpe-Mene

zo 21 september

wandeling in natuurgebied Koebos
14u30, parking UZ Pellenberg
info: Marc Artois, 016 46 39 57, Frank
Claessens, 016 46 25 80 of Annemie Van
Ranst, 016 46 80 64

zo 28 september

wandeling in natuurgebied Snoekengracht
10u00, station Verrijck (Boutersem)
info: Georges Buelens, 016 63 26 42

za 4 oktober

internationale vogelkijkdag in het Tiens
Broek
8u00, Ambachtenlaan Tienen, t.h.v. fietspad
Diest-Zoutleeuw
info: Marcel Jonckers, 016 81 87 87

zo 5 oktober

paddestoelenwandeling in Meldertbos
10u00, kerk van Meldert
info: Paul De Cort en Diane Tilkin, 016 81 63
61

zo 26 oktober

wandeling in natuurgebied Snoekengracht
10u00, station Verrijck (Boutersem)
info: Georges Buelens, 016 63 26 42

zo 26 oktober

Rosdelwandeling
14u00, kerk van Sluizen (l'Ecluse-
Beauvechain)
info: Luc Briesen, 016 82 03 92

za 29 november

spaghettivond
17u00, gemeentelijke feestzaal Boutersem
info: Esther Buysmans, 016 46 23 36

zo 30 november

wandeling in natuurgebied Snoekengracht
10u00, station Verrijck (Boutersem)
info: Georges Buelens, 016 63 26 42

vr 12 december

vossenquiz
19u30, CC De Velpe, Opwijk
info: Esther Buysmans, 016 46 23 36

zo 21 december

wandeling in natuurgebied Koebos
14u30, parking UZ Pellenberg
info: Marc Artois, 016 46 39 57, Frank Claessens,
016 46 25 80 of Annemie Van Ranst, 016 46 80 64

zo 28 december

wandeling in natuurgebied Snoekengracht
10u00, station Verrijck (Boutersem)
info: Georges Buelens, 016 63 26 42

Werkdagen

za 25 oktober

Weterbeek
13u30, Weterbeekstraat aan brugje, Bierbeek
info: Esther Buysmans, 016 46 23 36

za 8 november

Aardgat
9u00, ingang reservaat, Grippenwegstraat, Tienen
info: Eddy Sterkendries, 016 82 08 96 (laarzen)

za 15 november

Dag van de Natuur: Paddenpoel